

Pornografi ur socialmedicinsk synpunkt¹

Av med. kand. Ove Lindhagen och med. kand. Jan Balldin, Göteborg

I alla kulturer finnes och har troligen alltid funnits vissa normer och värderingssystem efter vilka den enskilde individen måste rätta sig. Individens sociala välbefinnande blir på så sätt beroende av hans ställning till och attityd gentemot dessa. En handling eller åsikt, som under en viss tidsepok eller i ett visst kulturmönster skänker honom all lycka medför kanske under andra tider eller under andra kulturer istället negativa följder. Exempel på denna ständiga normförskjutning och dess konsekvenser för den enskilde har man inte minst på det, praktiskt taget under alla tider, starkt värdeladdade sexuella området.

Vi skall här ta upp en del synpunkter på och försöka belysa något om normförskjutningar på den del av det sexuella området som betecknas pornografi samt framföra några exempel på det samspel som alltid tycks råda mellan individens krav och behov å ena sidan och samhällets normer å andra den andra.

Ordet pornografi kommer från grekiskan och betyder "skildring av skökor". Det betecknade alltså ursprungligen en beskrivning av prostituerades vanor och levnadssätt. Begreppet har till sin innebörd senare förändrats betydligt. Så definierar t.ex. Oxford Dictionary ordet på följande vis: "the expression or suggestion of obscene or unchaste subjects in literature or arts". Vad som skall anses som obscen är återigen ganska oklart, ordet kommer troligen från latinets "scena" och dess betydelse skulle vara "något på livets scen normalt icke förekommande", (Havelock Ellis). En närmare

uppdelning av begreppet har drs E. & Ph. Kronhausen gjort. De anser att det särskiljes i "hard core obscenity or pornography" samt "erotic realism". "In pornography (hard core obscenity) the main purpose is to stimulate erotic response in the reader". "In erotic realism, truthful description of the basic realities of life, as the individual experiences it, is of the essence." Således en skillnad mellan ett deskriptivt och ett erotiskt-mentalt stimulerande objekt.

I Grekland under antiken var, efter vad man tror sig veta, sexuallivet omgärdat av ganska få inskränkningar. Detta kan i viss mån synas egendomligt, eftersom samhället var ganska patriarkaliskt och hade slavarbete till ekonomisk grundval. Troligen hade dock sexuallivet förutom sin för den enskilde stimulerande innebörd även en mytologisk sådan. Detta framkommer inte minst i statyer av Priapos, fruktbarehetsguden, som i form av fallossymboler stod uppställd i gathörnen och där bildade altaren, inför vilka unga kvinnor och gifta bad guden om fruktbarhet. Av det rika bildmaterialet från denna tid, exempelvis på köksredskap, lampor eller skålar, framgår även vilken roll bi- och homosexualitet samt andra sexuella yttringar spelade i den antika världen. Även i Skandinavien återfinns man från bronsåldern hållristningar med avbildningar av älskande par, tydande på mytologiskt ursprung.

Under romartiden utgavs och skildrades sexuella yttringar på bild och i skrift, varav en del ännu finns kvar, så t. ex. de berömda väggfreskerna i Pompejus. Dessa illustrerar praktiskt taget alla former av sexuell samvaro i rum vigda åt Bacchuskulten. Det mest berömda litterära alstret från denna tid är Ovidius *Ars Amatoria*. Andra för-

¹ Seminariearbete vid Socialmedicinska institutionen, Göteborg.

fattare med samma motiv är Petronius (Satyricon), Plautus och Apulejus. Boccaccios Decamerone från mitten av 1300-talet anses vara det första moderna pornografiska litterära verket och får illustrera kampen mellan kyrkans officiella moral och vissa uppluckringstendenser, som var utmärkande för dessa århundraden kring 1500-talet. Denna bok blev f. ö. vid tiden för reformationen och katolska kyrkans reaktion satt på "Index Librorum Prohibitorum". Detta är katolska kyrkans ännu existerande lista över vissa s. k. förbjudna böcker.

Århundradena fram mot vårt eget visar sedan en allt kraftigare spridning av pornografisk litteratur, delvis som ett uttryck för tryckerikonstens ökande resurser, delvis ett uttryck för en reaktion mot den stränga kyrkliga sexualmoralen. Några författare som bör nämnas är Poggio Bracciolini, Rabelais, Aretino, Benvenuto Cellini. Även Shakespeare har i sin produktion pornografiska passager. Under det sista århundradet har de större pornografiska verken delvis varit att betrakta som kampskrifter mot den s. k. borgerliga moralen. Vi har nu de stora pornografiska processerna, ex. Radclyffe Halls "The Well of Loneliness", 1700-talsromanen Fanny Hill, D. H. Lawrence "Lady Chatterleys lover" etc. I Skandinavien kan erinras om exempelvis processen om Mykles "Sången om den röda rubinen". Några stora bildskapande konstnärer de sista århundradena i Europa är Rembrandt, Boucher, Fragonard, Manet, Goya, som alla skapat verk som får betraktas som pornografiska. Rodins berömda "Kyssen" från slutet av 1800-talet ansågs länge som avancerad pornografi, men fick senare officiellt pryda Londons tunnelbana.

Avvikande sexualbeteenden, som t. ex. flagellation eller sodomi, har skildrats i modern tid av exempelvis Courbet och Cocteau.

Som sammanfattning får framhållas att den historiska utvecklingen av angreppen på pornografi — och därmed indirekt på vad som vid tidpunkten ifråga inlägges i begreppet — inneburit en motivförskjutning. De tidigare teologiska och mytisk-auktoritära skälen har fått vika för de mera allmän-moraliskt-juridiska.

Pornografi enligt lagen

Vad finns det nu för några av samhället sanktionerade inskränkningar beträffande utgivning och spridning av pornografi? Vad räknas i lagens mening som pornografi?

I Sverige gällde tills nyligen strafflagen, kap. 18:13. "Sprider någon ut eller håller till salu eller utbjuder skrift, målning, teckning eller bild, som tukt eller sedlighet sårar, straffas med böter eller fängelse. Lag samma vare om man genom annan gärning sårar tukt och sedlighet, så att allmän förargelse eller fara för andras förförelse därav kommer."

Vad som skall anses "såra tukt eller sedlighet" har i stort sett tidigare varit hänvisat till varje enskild jurists bedömande. Många jurister anser sig dock ha god hjälp av "Stjernberg: Kommentarer till strafflagen, kap. 17—18". Lagtolkningen där bygger på tidigare domar, officiella skrivelser, egen analys samt vissa medicinska värderingar.

I samband med ett rättsfall mot en direktör i södra Sverige 1959 gjorde rådhusrätten en sammanfattning av sina bedömningsgrunder:

"I Sverige sprides sedan åtskilliga år tillbaka en stor mängd publikationer med bilder av nakna människor, vilka publikationer icke ha något vetenskapligt eller konstnärligt syfte utan allenast syftar till att påverka läsarens erotiska känslor. De avbildade personerna intaga utmanande och sexuellt eggande ställningar och i många fall är bilderna arrangerade för framhävanne av könsorganen. Inom skönlitteraturen förekommer detaljerade beskrivningar av sexuellt samliv mellan människor och av människors sexuella reaktioner i övrigt. Framställningar i ord och bild av nämnd typ distribueras öppet i stora mängder. Offentliga ingripanden mot dem förekommer praktiskt taget icke. De få betraktas som allmänneligen godtagna.

Under hänsynstagande till vad som sålunda allmänt förekommer, fastslås följande principer:

1. Bilder av nakna människor äro icke i och för sig sårande för tukt och sedlighet. Denna princip gäller såväl framställning av män, kvinnor och barn var för sig som framställning å samma bild

av nakna personer av olika kön. Ej heller medför i allmänhet den omständigheten, att de å bilderna framställda personernas könsorgan särskilt framhåvas, att bilderna bliva att betrakta som sedlighets-sårande.

2. Bild som framställer homosexuell otukt är sedlighetssårande.

3. Bilder som framställa naken man och naken kvinna tillsammans på sådant sätt att det klart framgår, att avsikten är att leda betraktarens tankar mot sexuellt umgänge mellan de fotograferade äro sedlighetssårande.

Under denna kategori inrymmer rådhusrätten jämväl bilder, som kunna sägas innefatta otuktig beröring mellan man och kvinna.

4. Bild av naken kvinna arrangerad på sådant sätt i fråga om den fotograferades ställning och omgivning att den fotograferade icke endast kan anses vara utmanande eller raffinerad utan på ett otvetydigt och påträngande sätt inbjuder till otukt är sedlighetssårande.

5. I fråga om bilder av barn anlägger rådhusrätten ett något skärpt betraktelsesätt. Bild framställande naket barn i direkt utmanande ställning är sedlighetssårande.

6. Vissa av barnbilderna i målet framställa en modell, som uppvisar en från det normala avvikande byggnad av könsorganen. Bilder å vilka missbildning framträder äro sårande för tukt och sedlighet.

I enlighet med de under 2—6 angivna principerna har rådhusrätten funnit vissa fotografier, colorslides och negativ sårande för tukt och sedlighet.

I det förebragta bildmaterialet förekomma vissa bilder, vilka — ehuru icke fullt tydligt hänförliga till någon av de under 2—6 angivna kategorierna — arrangerats på ett så påfallande onaturligt och osmakligt eller mänskligt ovärdigt sätt i och för framhållande av den fotograferades könsorgan eller för åstadkommande av någon speciell erotisk effekt, att de på rådhusrätten gjort ett omedelbart frånstötande intryck och därför av rådhusrätten betraktas som sedlighetssårande."

I den nya brottsbalken som trädde ikraft 1 januari 1965 har pornografibestämmelserna skärpts:

"16:11: Sårar någon tukt och sedlighet genom framställning i skrift eller bild eller genom att saluhålla, förevisa eller annorstädes sprida skrift eller bild, dömes för sårande av tukt och sedlighet till böter eller fängelse i högst sex mån. Vad nu sagts skall jämväl gälla om någon, på allmän plats eller eljest offentligen i ord eller handling sårar tukt och sedlighet.

16:12: Den som bland barn eller ungdom sprider skrift eller bild, som genom sitt innehåll kan verka förråande eller eljest medföra allvarlig fara för de ungas sedliga fostran, dömes för förledande av ungdom till böter eller fängelse i högst sex mån."

Som framgår ovan har man således satt in en speciell paragraf gällande barn och ungdom och dessa kategoriers förledande.

Vad beträffar personer med kontaktbehov på det sexuella området regleras detta i den s. k. koppleriparagrafen, 18:11. Det är f. ö. denna paragraf som förhindrar bordellverksamheten.

"Var, som vanemässigt eller för att därmed bereda sig vinning för koppleri förleder till, förmedlar eller på annat sätt främjar otukt mellan andra dömes till straffarbete" i högst 4 år eller fängelse i högst 6 mån. Enligt uppgift finns det dock möjlighet för sexuellt avvikande att exempelvis annonsera efter partners utan straffpåföljd, t. ex. "Exhibitionist söker skoptofil", något som dock icke förekommer på grund av tidningarnas egen censurverksamhet.

I tryckfrihetsförordningen, TF 6:102 regleras spridningen av pornografisk litteratur, bl. a.:

"1: Rätt att själv eller med biträde av andra sprida tryckta skrifter skall tillkomma varje svensk medborgare eller svensk juridisk person."

Anmärkas kan till detta att på varje större ort finns ett s. k. tryckfrihetsombud, som obligatoriskt skall erhålla ett exemplar av varje från tryckeri utgiven skrift till bedömning. Finner han något han anser vara stridande mot gällande lag sänder han skriften vidare till JK som har att fatta beslut om eventuellt åtal. Det är vidare noterbart att tryckfrihetsombudsmännen icke för något arkiv över sina skrifter.

"2: Utan hinder av denna förordning gäller om

spridning 1) bland barn och ungdom av skrift, som genom sitt innehåll 2) kan verka förråande eller eljest medföra allvarlig fara för de ungas sedliga fostran vad i lag stadgat."

Med dessa olika lagar har man således hindrat: a) framställningar som sårar tukt och sedlighet i allmänhet

b) spridning av dylikt material

c) andra ord eller handlingar som offentligt framställer tukt och sedlighetssårande material

d) sprida dylikt till barn och ungdom, vilket kan verka 1) förråande eller 2) störande på sedlig fostran.

Pornografilagstiftning utomlands

I England har sedan nära 100 år funnits ett prejudikat, Hicklins case, 1868. Lord Justice Cockburn definierade då pornografi så här: "The test of obscenity is this, whether the tendency of the matter charged as obscenity is to deprave and corrupt those, whose minds are open to such immoral influences and into whose hands a publication of this sort may fall." Parlamentet har dock nyligen utrett frågan och det har utkommit en s. k. act som är modernare och där man kanske mera uppmärksammar de psykologiska faktorer som är upphovet till obscen produktion hos den enskilde. I Amerika finns sedan 1873 "the Comstock act" vari stadgas att censur handhas av postverkets s. k. Postal inspection service. United states code section 1461, title 18.

Varför skriver man pornografi?

Man kan dela upp ovannämnda frågeställning i åtminstone två undergrupper:

a) psykologiska skäl

b) ekonomiska skäl

Beträffande psykologiska skälen kan man börja med att se på några närbesläktade fenomen.

Anonyma brev "poison pen letters" finns av två slag:

1) brev som baktalar folk genom påståenden om sexuella persioner o. d. hos mottagaren eller nära släktning.

2) brev med sexuella ord eller exkrementbenämningar eller förslag till olika sexuella handlingar.

Beträffande första typen av brev sänds dessa enligt Clifford Allens "A textbook of psychosexual disorders" av bittra, avundsjuka enslingar eller möjligen av blyga, rädda män. Det finns här en vilja att skada mottagaren. Eftersom hämningarna på sexualområdet är stora tillgrips detta område som ett vapen.

De obscena breven kan enligt samma författare jämföras med småbarn som skriker fula ord för att chockera och kan då möjligen uppfattas som ett symboliskt sexuellt närmande (Freud). Ofta finns frigiditet eller impotens i dessa människors anamnes.

Ett annat närbesläktat fenomen är s. k. *graffiti*. Egentligen är detta en beteckning för pornografi skriven på väggar, men användes mest för teckningar och skrift på toaletter, som vanligtvis är av homosexuell och erotisk, extremental eller anal-erotisk art. Graffiti i denna mening påminner om barns lek med exkrementer. Enligt en undersökning skall på manliga toaletter 86 % av ord och teckningar vara av genitalt ursprung eller visa kopulerande par. På kvinnliga toaletter skall endast c:a 25 % vara av sexuell natur och då med ringa genital anstrykning såsom exempelvis teckningar av läppar och hjärtan.

Telefonförföljelse är en yttring också av samma psykologiska art. Obscen konversation med telefonpersonal o. d. Omogenhet och frustration skall resultera i dylika koprofila yttringar i stället för i en normal sexuell attityd.

Att skriva pornografi skall enligt Clifford Allen vara uttryck för en önskan att uppfylla sexuella önskningar och ett visst behov av inlevelse och privat exhibitionism. Kronhausen kallar det "the presence of the social taboo which acts as a mental stimulant".

Ekonomiska skäl att skriva eller på annat sätt framställa pornografi tycks för folk i allmänhet framstå som mest självklara. Några siffror som verifierar detta eller motsäger det kan dock icke erhållas. Någon statistik på området finnes icke tillgänglig.

Skadas man av att konsumera pornografiskt material?

Beträffande de psykologiska effekterna av erotiskt material vet man praktiskt taget ingenting. Författare av lagtexter anser i alla fall att just ungdom tar mest skada och har som framgår av tidigare referat satt in en speciell paragraf just med hänsyn till dessa.

För att hyfsa frågeställningen något går vi tillbaka till Kronhausens definition av pornografi, en deskriptiv del och en del som avser verkande som "psychological aphrodisiacs". Genom att bortse från den förra delen kommer vi sedan till frågan om materialet verkligen fyller denna uppgift och för vilka, och vilka konsekvenser det får för beteendemönstret. Troligen fyller det mesta materialet uppgiften att mer eller mindre verka erotiskt stimulerande. Så anser författaren och så anser också folk som intervjuats på denna punkt. En del upplever det dock med en känsla av obehag. Om det sedan kan verka som ett så starkt stimuli att det för till samlag etc. förefaller dock mera tveksamt. Beträffande frågan om det leder till olika former av fysisk aggression grundar den sig väl på tankegången att normalt sexuellt beteende blockeras så hos den enskilde, att det skulle vändas till en form av asocialt eller antisocialt beteende såsom våldtäkt, mord eller sadism. Detta skulle då stimuleras genom exempelvis pornografi. Även detta förefaller tveksamt. Att materialet i stället skulle ha en positiv inverkan finns det vissa belägg för; detta åtminstone i psykoanalytiska kretsar (Kronhausen).

I vilka åldrar skulle dylik erotisk stimulering vara farlig? Som tidigare sagts anser lagen att ungdomar inte bör utsättas för detta. Även Freud tycks i viss mån instämma. I allt sådant resonemang återkommer tesen om de viktiga första upplevelserna i ungdomen.

Att bedöma problemet, om pornografi skapar någon form av kriminalitet bland barn eller ungdom, borde naturligtvis ske först efter noggranna undersökningar på området. Man borde då undersöka ett genomsnitt av befolkningen i skilda representativa kategorier. I USA har sådana undersökningar utförts av Kinsey, Sheldon och Elenor

Gluck. Resultaten tyder på att pornografiskt material där inte är alltför spritt bland barn och ungdom och att de inte heller erhåller någon sexuell upplysning härifrån i nämnvärd grad.

Det har exempelvis gjorts en undersökning bland pojkar i medelklass och socialgrupp I i en typisk mellan-västerstad med en befolkning på c:a 100 000. Endast 2,1 % resp. 1,3 % fick upplysning om samlag och prostitution härifrån medan däremot sådan erhöles genom konversation med kamrater av samma kön i 90,8 % resp. 93,0 %.

I New York utfrågades 1.200 flickor som just avslutat skolan resp. college av New York City Bureau of Social Hygiene om hur de fick kunskaper på det sexuella området. Endast 72 % nämnde böcker, därav ingen direkt pornografiska. På frågan vad de fann vara mest sexuellt stimulerande svarade mindre än 100 av 409 utfrågade: böcker.

Kinsey undersökte sexuell stimulering genom litterärt material. 60 % män och 59 % kvinnor sade sig få vissa erotiska känslor av litteratur, dels av romantiskt dels av mera erotiskt slag, men endast 16 % av kvinnorna och 26 % av männen sade det vara definitivt eller vanligt. Endast 12 % kvinnor och 22 % män visade något response för sado-masochistisk litteratur. Då Kinsey visade porträtt av nakna kvinnor visade 54 % av männen sexuell response. Kinsey anmärker att de flesta homosexuella män reagerar på samma sätt inför porträtt av nakna män. Bara 12 % av kvinnorna reagerade på bilder av antingen nakna män eller kvinnor. En liknande undersökning i Tyskland visar ungefär samma siffror, 10 % kvinnor resp. 47 % män. Samma gäller om man i stället visar bilder eller film etc. av sexuella handlingar. 77 % män reagerade på detta men bara c:a 39 % kvinnor.

Män reagerar således lättare för stimuli av detta slag än kvinnor. Förutom beträffande könsskillnad finns såvitt bekant inga liknande undersökningar utförda exempelvis beträffande åldersvariationer.

I anslutning till utarbetandet av detta seminarium har intervjuer med en del personer med anknytning till området utförts.

Vid diskussion med en *företrädare för sedlighetsroteln* vid en större polisstation visade det sig att i området enligt rättsstatistiken hade förekommit brott enligt kap. 15 och 18 strafflagen till ett antal av 1491 (Göteborg 1961—1963). Några siffror på rena pornografimål finns ej representerade separat utan de är uppsatta under rubriken sedlighetssårande handling (18:13). Dessa var 527 st och ingår i ovannämnda siffra.

Enligt polisens personliga uppfattning sker beslagtagning av pornografiskt material något tiotal gånger per år i räjongen. Någon gång vartannat år sker konfiskering i en större härva med film etc. Vid husrannsakan påträffas av och till någon enstaka pornografisk tidskrift.

Inom polisen tror man enligt sagesmannen ej att pornografi har någon brottsprovocerande betydelse.

Vid diskussion med *rektorn för en ungdomsvårds-skola med manligt klientel* framkom att denne inte ansåg pornografi utgöra något problem där. Inga utformade regler för innehav eller uppsättande av pornografi fanns, men alltför grov pornografi beslagtogs, då huvudsakligen av s. k. estetiska skäl, och i samspråk med klienterna. Någon gång beslagtogs ren pornografi redan vid inskrivningen.

Enligt assistenterna på samma skola använder pojkar huvudsakligen pornografin som stimulans vid onani. Detta klientel har för övrigt ofta påfallande svårt med kontakten med det andra könet. Alder 15—18 år. Intagningsindikationer: alkohol och narkotikabesvär samt egendomsbrott. Ett fåtal sedlighetsbrott.

Samtal med *rättsspsykiater vid fängelse* gav inget som skulle bestyrka sambandet mellan brott och pornografi. Klientelet är huvudsakligen underbegåvade och äldre män, hos vilka det någon gång hittas pornografi. Troligen skulle de läsa denna just på grund av sin kläna begåvning.

Samtal med *rättsspsykiater vid mentalsjukhus*, som var helt övertygad att inget samband mellan brott och pornografi skulle kunna föreligga.

Samtal med *barnpsykiater, chef för klinik som betjänar ett helt landsting*. Denne ansåg inga problem föreligga beträffande ungdom eller barn och

pornografi. Ingen erfarenhet att något sådant förelegat.

Samtal med *jurist som dömt i sedlighetsmål med pornografi*. Denne beskriver hur bedömningen ofta får bli subjektiv för vad som skall anses fällande i lagens mening. Anser personligen att lagen bör avskaffas.

Samtal med *jurist som varit åklagare i ett flertal pornografimål*, som ansåg att bedömningen tidigare i dessa mål varit mycket skiftande och personlig. I samband med tidigare omnämnt mål i Malmö rådhusrätt 1959 uppsattes dock vissa kriterier som sedan stått sig i HD och som i viss mån blivit normgivande.

Beträffande synpunkter på lagstiftningen var hans personliga uppfattning, vilken han också ansåg delas av flertalet både åklagare och domare, att pornografilagen kunde avskaffas. Möjligen borde kvarstå bestämmelser som skydd för barn och ungdom.

Kontakt med *tryckfrihetsombudet på orten*, som har att gå igenom all litteratur som trycks inom området för eventuella åtgärder om lagstridigheter föreligger. Det finns dock ingen statistik på området.

Kontakt med *barnavårdsnämnd i större stad*. Denna hade inte ofta problem av detta slag. Kunde dock hända någon gång att någon moder tog kontakt med nämnden för att klaga över att det fanns för mycket pornografi att köpa fritt.

Samtal med *butikägare i större stad, vilken förde pornografi*. Enligt denne i huvudsak medelålders herrar som kunder med ett litet inslag av ungdomar (män). Fåtal kvinnor. Tyckte sig ha funnit att äldre köpte pornografi exempelvis före ett krogbesök, ofta just före stängningsdags. Tyckte personligen att pornografi borde helt tillåtas. Ansåg att det förelåg ett helt legalt behov hos somliga. Hade i sitt skyltfönster ett påfallande stort antal manliga tidningar.

Samtal med *försäljare, förläggare och tryckare av pornografiskt material* i medelstor stad. Relativt stor försäljningslokal med c:a ett femtiotal skrifter representerade. Därav c:a tio homosexuella. Även colorslides och foton. Klientelet bestod mest av

män över 40 år samt några ynglingar. Alla samhällsgrupper ansåg han vara representerade. Fåtal kvinnor. Ansåg att de yngre köpte mest i sensationssyfte, medan för äldre förelåg ett behov. Exempelvis impotens, trassel i äktenskap eller sexuella särarter. Några köper möjligen också i rent upplysningssyfte. Ansåg sig kunna försörja sig bra inom området dock utan att göra några större vinster. Han trodde detsamma gällde de flesta bolag i Sverige. Utgav egen tidning i 10.000—15.000 ex. pr kvartal. Trodde de största förläggarna här i landet kunde ge ut sina tidningar i c:a 30.000—40.000 ex. per vecka. Anskaffade sitt material huvudsakligen från utlandet.

Sammanfattningsvis

kan sägas att inga hittills gjorda undersökningar talar för att pornografi skulle vara skadligt. Å andra sidan kan man inte på grund av de fåtaliga studier som gjorts utesluta möjligheten av en skadlig verkan av pornografi. Ett flertal ämbetsmän med erfarenhet från detta område tycks dock personligen anse pornografin som tämligen harmlös.

I anslutning till seminariet har även utförts en enkät hos en del värnpliktiga och ett klientel på ungdomsvårdsskola. Beträffande formuleringen av frågorna får framhållas att de medvetet skrivits så enkelt att alla skulle förstå dem, varför de ibland är något mångtydiga. Det finns även en viss överlappning, delvis gjord för kontroll av svaren.

Grupp	Utbildning	Antal	Ålder
A Ubefäl	Delvis studentex. Delvis folkskola	19	21,1 (19—26)
B U-off.	Studentex.	27	19,9 (17—24)
C Värnpl.	Folkskola	23	20,3 (20—22)
D Ungdomsvårds-skoleelever	Folkskola	15	C:a 17

Fråga 2 Vad anser Du att pornografi är för något? Kan Du ge exempel?

Svar:

grupp	vet ej	nakenbilder	sedlighets-sårande	profit
A	7	11	5	
B	7	15	4	1
C	13	9	1	
D	3	6	6	

Anm. Inga exempel medtagna här.

Fråga 3 Vad tror Du att Sveriges lag och polisen anser vara pornografi?

Svar:

grupp	vet ej	nakenfoton	olovliga nakenfoton	pervers otukt
A	7	2	9	1
B	5	4	1	17
C	16	2	2	3
D	7	3	3	5

Fråga 4 Tycker Du att pornografi bör förbjudas? Varför?

Svar:

grupp	vet ej	ja	nej
A	2	2	15
B	1		26
C	1	1	21
D	2	1	12

Anm. Svaren på frågan varför? ingår ej i uppställningen.

Fråga 5 Tycker Du att man kan sälja pornografi helt öppet?

Svar:

grupp	vet ej	ja	nej
A		16	3
B		25	2
C	2	18	3
D	1	11	3

Fråga 6 Har du själv köpt pornografi någon gång? Hur gammal var Du första gången?

Svar:

grupp	ja	nej	ålder
A	10	9	10—16
B	17	10	10—15
C*)	5	18	15
D	7	8	9—17

*) Anm. Betr. grupp C har endast en svarat på frågan om åldern.

Fråga 7 Om Du har köpt pornografi någon gång, varför gör Du det?

Svar:

grupp	substitut		nyfikenhet
	obesvarat	(onani, upplysn.)	skönhet
A	9	3	7
B	15		12
C	20		3
D	9	2	4

Anm. Flertalet som svarat "obesvarat" har svarat nej på föreg. fråga.

Fråga 8 Tycker Du att det är pinsamt att köpa pornografi, så att Du inte vågar göra det öppet?

Svar:

grupp	vet ej	ja	nej
A	3	11	15
B	7	15	15
C	8	2	13
D	4	2	9

Anm. Betr. svaret på denna fråga vet ej hänvisas till fråga 7.

Fråga 9 Köper någon av Dina kamrater och låter gå laget runt?

Svar:

grupp	vet ej	ja	nej
A		13	6
B	4	15	8
C	5	4	14
D	1	7	7

Fråga 10 Köper Du eller tror Du att folk köper pornografi för att få sexuell upplysning, som man inte får på annat håll?

Svar:

grupp	vet ej	ja	nej
A	3	3	13
B		15	12
C	3	7	13
D	1	9	5

Fråga 11 Varför tror Du att folk köper pornografi?

Svar:

grupp	vet ej	sexuella behov	nyfikenhet el. upplysning		"onormala"
A	5	8	3		3
B	1	12	11		3
C	14	7	1		1
D	5	6	4		

Fråga 12 Tror Du att folk som köper pornografi är sexuellt onormala?

Svar:

grupp	vet ej		ja	nej
	(kanske både och)			
A			1	18
B			2	25
C			5	18
D	4			7

Fråga 13 Tror Du att de har svårt att få kontakt med pojkar el. flickor?

Svar:

grupp	vet ej	ja	nej
A	5	2	12
B	2	21	4
C	4	6	13
D	3	3	10

Fråga 14 Tror Du att de köper för att öka seksualdriften?

Svar:

grupp	vet ej kanske	ja	nej
A	7	6	6
B	5	12	10
C	9	2	12
D	6	4	5

Fråga 15 Tror Du att flickor köper pornografi?
Lika mycket?

Svar:

grupp	vet ej	ja	nej
A	3	6	10
B	1	13	13
C	3	8	12
D	3	2	3

Anm. Svaren får huvudsakligen tolkas som tillhörande första delen av frågan. I allmänhet har endast ett svar avgivits.

Beträffande sammanställningen av svaren bör framhållas, att de vanligaste svaren har tagits ut och satts in i tabellen. Genom att på varje svarsalternativ ibland sätta in flera varianter har så stor täckning som möjligt försökt att erhållas.

Vad beträffar själva undersökningen bör påpekas att denna naturligtvis är av alltför liten omfattning för att möjliggöra någon tolkning. Till detta skulle behövas ett betydligt ökat material med möjligheter till uppdelning i skilda kategorier. Syftet med den har varit dels att undersöka om det överhuvudtaget går att få fram fakta på detta område, och då i form av de intervjuades egna erfarenheter samt egna värderingar. Vad beträffar fakta synes kanske resultatet vara något magert, men man har å andra sidan fått fram vissa värderingsskillnader mellan grupperna. Detta tyder på att en test av detta slag skulle kunna vara användbar.

LITTERATUR:

Hyde, H. Montgomery: A History of Pornography, London 1964

Kronhausen, Eberhard and Phyllis: Pornography and the Law, New York 1959

Rolph, C. H. (Ed.): Does Pornography matter?, London 1961

Ullerstam, Lars: De erotiska minoriteterna, Stockholm 1964

Allen, Clifford: A Textbook of Psychosexual Disorders, 1962

Marteau, Pierre: Om erotisk och galant litteratur, Köbenhavn 1948.

Be De-kärlet

Uppsamlingskärl
för begagnade
sanitetsbindor

FORHINDRAR STOPP I AVLOPPET
NUMERA Även med påsar för att
lättare kunna tömmas.

Sanitetsbindförsäljning är nödvändig vid arbetsplatser, hotell och restauranger, skolor, offentliga lokaler. SANOMAT placeras i damrum eller på andra lämpliga platser och säljer denna nödvändighetsartikel snabbt och diskret, just när den behövs — utan att någon utomstående behöver besväras.

SANOMAT
Automat för
sanitetsbindor

STERNERS SPECIALFABRIKS AB, DALA-JÄRNA

Tel. 0281/202 69 och 202 70